

ETIČKI PRIJEPORI I VJERODOSTOJNOST DNEVNIH NOVINA – ANALIZA TEKSTOVA S NASLOVNICA JUTARNJEG LISTA I VEČERNJEG LISTA

Dunja Majstorović

IZLAGANJE SA ZNANSTVENOG SKUPA / UDK 070:17(497.5), 303.643.3:070(497.5) /
PRIMLJENO: 31.08.2010.

SAŽETAK *Cilj istraživanja bio je utvrditi etičke prijepore u tekstovima Jutarnjeg lista i Večernjeg lista na uzorku od mjesec dana. U sklopu istraživanja postavljene su tri hipoteze. U cilju provjere hipoteza analizom sadržaja novinskih tekstova utvrđeni su etički prijepori prema definiranim kategorijama (anonimni izvori, prikazivanje samo jedne strane u sukobu, narušavanje prava čovjeka, neprimjereno izvještavanje, naslov koji ne odgovara tekstu). Isti su tekstovi razvrstani i u kategorije prema temama koje obrađuju. Dobiveni rezultati istraživanja potvrdili su sve tri postavljene hipoteze. Dokazano je kako u analiziranim tekstovima ima razmjerno velik broj etičkih prijepora. Od 95 analiziranih tekstova u Jutarnjem listu u 26 tekstova utvrđeno je 30 etičkih prijepora, dok je od 108 analiziranih tekstova u Večernjem listu u 23 teksta utvrđeno 29 etičkih prijepora. Također je uočeno kako ne postoji značajnija razlika u broju etičkih prijepora u tekstovima objavljenima u istraživanim novinama, a potvrdila se i treća hipoteza o najvećem broju etički prijepornih tekstova u kojima se obrađuju teme iz unutarnje politike. Rezultati provedenog istraživanja ukazuju na kršenje etičkih načela novinarstva što se može objasniti senzacionalizmom koji je sve više prisutan u dnevnim novinama. Rezultat takvog neprimjerenog izvještavanja značajno utječe na pad vjerodostojnosti novina kao medija.*

KLJUČNE RIJEČI

ETIČKI PRIJEPORI, TEKSTOVI S NASLOVNICA, JUTARNJI LIST, VEČERNJI LIST

Bilješka o autorici

Dunja Majstorović :: doktorandica na Sveučilištu u Zagrebu, na Filozofskom fakultetu ::
dunja.majstorovic@gmail.com

VJERODOSTOJNOST MEDIJA

Današnji je svijet oblikovan djelovanjem masovnih medija. Pozitivna je uloga medija, prije svega, u količini informacija koje pružaju. Ipak, često se osim pozitivne uloge naglašavaju i negativne karakteristike medija – čovjekova ovisnosti o njima, zagušenje nebitnim informacijama, ali i svjesna i namjerna manipulacija medija te konstrukcija neke druge zbilje i posve novih potreba. Manipulacija u vidu medijske propagande nikako nije nova pojava.

O propagandnoj ulozi medija intenzivno se počelo razmišljati u povodu analize zapanjujućih tehnika uvlačenja pojedinih zemalja u Prvi svjetski rat, ali i u kontekstu masovne indoktrinacije stanovništva koju su provodili totalitarni režimi (Valković, 2006). Od tada nadalje puno se pisalo o moći masovnih medija. Početno povjerenje koje su ljudi imali u medije polako se smanjivalo. Danas je ljudima na raspolaganju velik broj različitih medija, a pojava interneta omogućila je pristup različitim izvorima informacija, odnosno dostupnost više različitih interpretacija istih tema što je dovelo do smanjenja povjerenja konzumenata u medije.

Stoga cilj svakog medija postaje vlastita prezentacija dostojna povjerenja. Primatelj medijske poruke mora vjerovati mediju pa njegova vjerodostojnost postaje glavna zadaća. U svrhu toga mediji naglašavaju svoju integralnost i tradiciju, neovisnost o utjecajima, spontanost i blizinu te nastoje diskreditirati konkurenciju (Valković, 2006). Prema Thomasu Baueru vjerodostojnost predstavlja evaluacijsku mjeru između očekivanih uloga i ispunjavanja uloga između pozicije proizvođača i potrošača, a u konačnici mjeri se relevantnošću i istinitošću informacija koje pruža određeni medij (Bauer, 2007). Uloga etike u takvoj koncepciji medija svakako je važna jer predstavlja mogućnost vraćanja izgubljenog povjerenja u medije.

NOVINARSKA ETIKA

Prema Milanu Kangrgi novinarstvo se može podijeliti na nekoliko područja djelatnosti: puko prenošenje vijesti, traganje za vijestima, interpretacija nekog događaja ili činjenice te analitičko ili istraživačko novinarstvo. Pritom prenošenje vijesti, kao najjednostavniji, ali i najvažniji novinarski zadatak, nema neposredne veze s etičkom problematikom. Traganje za vijestima zahtijeva provjeru činjenica koje moraju prikazivati obje strane priče. Interpretacija je u velikoj mjeri vezana za etičko prosuđivanje (valoriziranje) koje, iznad svega, cijeni objektivnost, a analitičko (istraživačko) novinarstvo predstavlja samostalan i stvaralački pristup koji inzistira na samostojnosti i dignitetu (integritetu) novinara (Kangrga, 1998).

Novinarstvo je, dakle, u izravnoj vezi s etikom. Riječ je o javnoj djelatnosti čiji su "plovci rada" dostupni najširoj javnosti i predmet su njezine stalne analize.

Za kršenje novinarske etike najviše se krivi novinare. Iako se smatra kako postojanje etičkog kodeksa jasno definira pravila struke, treba naglasiti kako ne postoji jedinstveni

kodeks koji bi razriješio sve moralne dvojbe novinara u različitim situacijama u kojima nije uvijek lako donijeti pravu odluku. Novinari se s etičkim kodeksom gotovo nikada ne suočavaju na akademski, odnosno teorijski način, nego su u određenom trenutku prepušteni sebi samima, svom znanju i obrazovanju (Malović, Ricchiardi, Vilović, 2007).

Veliki dio odgovornosti za kršenje etičkih načela leži i na urednicima i nakladnicima (vlasnicima medija), a u posljednje se vrijeme sve više govori i o odgovornosti primatelja za medijski sadržaj koji konzumiraju.

Naglasak se stavlja na dvosmjernu komunikaciju i mogućnost publike da reagira na sadržaj koji joj se nudi pa se, u skladu s tim, postavlja pitanje – je li primatelj žrtva ili aktivni sudionik u procesu komunikacije? Aktivno sudjelovanje podrazumijeva i određenu odgovornost, ali je pitanje koliko primatelji danas imaju volje prihvatiti iz medija nešto za što se treba “napregnuti” (Labaš, Vizler, 2005).

Kako bi se poštovala etika novinarstva, odgovornost postaje preduvjet za izbjegavanje mogućih pogrešaka. Prema Johnu Merrillu ideja je u namjeri da se bude etičan i da postoji prethodna želja da se bude odgovoran u ispunjenju novinarskog poziva (Vilović, 2003). Takvim se ponašanjem količina etičkih prijepora u medijima može smanjiti, a oni koji se ipak dogode, bit će umanjeni barem sviješću o nenamjernoj pogrešci i odgovornom ponašanju te iskrenom isprikom koja dolazi iznutra.

Smatra se kako je etika neodvojiva od kvalitetnog i profesionalno usmjerenog novinarstva (Poler, 1997). Stoga se s pravom kaže kako se novinarstvo koje nije temeljeno na osnovnim etičkim principima ne može smatrati novinarstvom u punom smislu te riječi.

Poštivanje etičkih načela, u svakom aspektu struke, nužno je za održavanje vjerodostojnosti medija, a taj je zaključak poslužio i kao povod ovom istraživanju. Cilj je bio, u svrhu provjere vjerodostojnosti hrvatskih dnevnih novina, provesti istraživanje (analizu sadržaja) tekstova s naslovnica dvojih novina – *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista* – kako bi se ustanovila količina etičkih prijepora.

ETIČKI PRIJEPORI U TEKSTOVIMA S NASLOVNICA JUTARNJEG LISTA I VEČERNJEG LISTA – ISTRAŽIVANJE

Pri izboru novina za istraživanje vodilo se računa o dvama kriterijima: nacionalnoj rasprostranjenosti i čitanosti novina te o koncepciji i izgledu lista (zbog usporedbe novina prema definiranim parametrima istraživanja). Od četvorih novina – *24 sata*, *Jutarnji list*, *Večernji list*, *Vjesnik* – zaključeno je kako jedino *Jutarnji list* i *Večernji list* u potpunosti zadovoljavaju oba kriterija. Naime oboje su novine strukturirane kao polutabloidi s kratkim tekstovima i prepoznatljivim jakim fotografijama (Dragojević, Kanižaj, Žebec, 2006).

Smatralo se kako ne bi bilo relevantno u istraživanje uključiti novine *24 sata* jer su, unatoč velikom broju čitatelja, jedine novine strukturirane kao tabloid, što ih uvelike razlikuje

od ostalih novina, te *Vjesnik* (jedine dnevne novine koje se nalaze u državnom vlasništvu) koji ima jako malu nakladu i čitanost.

Kao jedinice analize sadržaja definirani su tekstovi čiji se naslovi nalaze na naslovnim stranicama *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista*. Budući da je naslovnica jedino što ljudi vide prije nego što kupe novine, a naslovnica se nastoji privući što veći broj potencijalnih čitatelja, pretpostavilo se kako takav način koncepcije lista (atraktivni i senzacionalistički naslovi karakteristični za tabloide i polutabloide) utječe na pad standarda u novinarstvu što je posljedica kršenja etičkih načela. Smatralo se kako utvrđivanje količine etičkih prijepora u *Jutarnjem listu* i *Večernjem listu* može pomoći u odgovoru na pitanje kakav je položaj dnevnih novina u Hrvatskoj kad je riječ o vjerodostojnosti.

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

Cilj je istraživanja bio utvrditi etičke prijepore u tekstovima s naslovnica *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista* koji su objavljeni u periodu od mjesec dana (23.11.2009. – 20.12.2009.).

U okviru istraživanja postavljene su tri hipoteze:

1. U tekstovima s naslovnih stranica *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista* ima razmjerno velik broj etičkih prijepora.
2. Ne postoji značajnija razlika u broju etičkih prijepora u tekstovima *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista*.
3. Najveći je broj etički prijepornih tekstova u kojima se obrađuju teme iz unutarnje politike.

Kako bi se potvrdile ili opovrgnule postavljene hipoteze, u istraživanju se koristila metoda kvantitativne analize sadržaja novinskih tekstova (kao jedinice analize sadržaja). Cilj je bio, uz pomoć kvantitativnih pokazatelja, dobiti podatke o količini etičkih prijepora u dvojima novinama. Za obradu i kategorizaciju tekstova, kao i u interpretaciji dobivenih rezultata, korištena je kvalitativna analiza.

Svi su naslovi s naslovnica *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista* popisani te su nakon analize identificirani etički prijepori u pojedinim tekstovima.

Kategorije etičkih prijepora

Da bi se analizom sadržaja tekstova lakše i objektivnije utvrdili etički prijepori, definirane su i opisane kategorije etičkih prijepora:

1. Navođenje anonimnih izvora Korištenje anonimnih izvora u novinarstvu je uobičajeno. Ipak, učestalim spominjanjem anonimnih izvora dovodi se u pitanje vjerodostojnost cijelog teksta.

Stoga bi uz svaki anonimni izvor, koliko god to bio težak i dugotrajan proces, trebalo navesti barem dva poznata (imenovana) izvora (Vilović, 2004).

U provedenom istraživanju kao primjeri etičkih prijepora koristili su se samo oni tekstovi koji su sadržavali više anonimnih izvora, bez navođenja izvora službene ili na bilo koji način upletene osobe te oni tekstovi koji nisu bili potpisani (tekstovi s inicijalima, kao npr. JL).

2. Prikazivanje samo jedne strane (u sukobu) U medijskom izvještavanju svi zaslužuju jednak pristup u obrani i izlaganju mišljenja. Unatoč tome novine često favoriziraju jednu i napadaju drugu stranu. Iako cilj objavljivanja u novinama nije i ne smije biti izjednačavanje žrtva i agresora, ipak bi svatko trebao imati pravo na iznošenje "svoje verzije događaja".

Često je faktor iznenađenja i šokiranja javnosti veći kada se slika prikaže iz jedne perspektive, no treba naglasiti kako novinar koji njeguje takav način pristupa temi umanjuje svoju vjerodostojnost te kako naknadno objavljivanje stava druge strane nikako ne može umanjiti počinjenu štetu (Vilović, 2004).

3. Narušavanje prava čovjeka (i/ili prava manjinskih grupa) Prava svakog čovjeka zaštićena su Ustavom i nitko ih ne smije kršiti pa to vrijedi i za medije. Ipak, svjedoci smo da to nije uvijek tako. Javne osobe naviknule su se na to da svoj život "dijele" s javnošću, no postavlja se pitanje koje su granice zadiranja u tuđe živote. Kako i gdje povući crtu i zaštititi ono što zaista ne može i ne smije biti u domeni interesa javnosti? Posebna pozornost treba biti posvećena izvještavanju o djeci, bez obzira na to je li riječ o djeci "slavnih" ili "anonimnih" roditelja.

U istraživanju se posebno vodilo računa o načinu izvještavanja o maloljetnicima – kao primjeri kršenja etičkih normi uzimali su se tekstovi u kojima je jasno vidljivo kršenje dostojanstva maloljetnika i njihovih roditelja kao i pravo na zaštitu njihova identiteta.

4. Namjerno pretjerivanje, neprimjereno i zlobno izvještavanje Pretjerivanje je izravan produkt senzacionalizma u medijima čija osnovna uloga postaje privlačenje pozornosti čitatelja. U novinama su sve uočljivije tendencije namjernog "ocrnjivanja" ili ismijavanja ljudi, najčešće javnih osoba.

Kao primjeri etičkih prijepora uzimali se su oni tekstovi u kojima se o pojedincima ili događajima izvještavalo na neprimjeren način (uvrede, sramotne usporedbe) te oni tekstovi koji su (osim ako nije riječ o komentaru ili kritici) iznosili pristrane i neargumentirane stavove o nekome.

5. Naslov koji ne odgovara tekstu "Novinski je naslov poruka sastavljena od jedne ili više riječi koje najavljuju naslovljeni tekst. Naslov je ključno mjesto teksta – njegov ulaz, kanal koji vodi u tekst, mamac" (Ivas, 2004: 10). Prema Ivasu je najčešći cilj naslova privući pažnju (efekt kod) čitatelja što se naziva pragmatičkom ulogom (naslov djeluje kao signal), dok je semantička uloga referiranje na sadržaj teksta u sklonosti naslova da daju rezime glavne misli cijelog teksta (naslov djeluje kao simbol).

U novinama odabranima za istraživanje analizom su obuhvaćeni svi naslovi s naslovnih stranica, no kao etički prijeporni uzimali su se samo oni čije se značenje razlikovalo od ostatka teksta – bilo da je riječ o pretjerivanju ili izdvajanju nečega iz teksta ili da je riječ o tekstovima čiji je kontekst zbog naslova promijenjen.

Kako bi se mogla provjeriti i treća hipoteza istraživanja, sadržajno se analizirane tekstove razvrstalo prema temama koje obrađuju kategorije: crna kronika, gospodarstvo, kriminal, kultura, spektakli¹, sport, unutarnja politika², vanjska politika, visoko školstvo/školstvo, zdravstvo i ostalo³.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA I RASPRAVA

U *Jutarnjem listu* (JL) ukupno je analizirano 95 tekstova. Od tog broja čak je 26 tekstova (27% ukupnog broja analiziranih tekstova) sadržavalo barem jedan od definiranih etičkih prijepora (tablica 2). Najviše je etičkih prijepora u kategoriji anonimni izvori (17), a slijede kategorije pretjerivanje i neprimjereno izvještavanje (5), narušavanje prava čovjeka (4), prikazivanje samo jedne strane u sukobu i naslov koji ne odgovara tekstu (2) (tablica 1).

U *Večernjem listu* (VL) ukupno je analizirano 108 tekstova. Od tog broja 23 teksta (21% ukupnog broja analiziranih tekstova) sadržavala su barem jedan od definiranih etičkih prijepora (tablica 2). Najviše etičkih prijepora bilo je u kategoriji anonimni izvori (19), a slijede pretjerivanje i neprimjereno izvještavanje (6), narušavanje prava čovjeka (2) i prikazivanje samo jedne strane u sukobu (2). Za razliku od JL-a, u VL-u nije bilo etičkih prijepora u kategoriji naslov koji ne odgovara tekstu (tablica 1).

Tablica 1. Broj etičkih prijepora u tekstovima JL-a i VL-a prema kategorijama etičkih prijepora

KATEGORIJE ETIČKIH PRIJEPORA	BROJ ETIČKIH PRIJEPORA	
	JUTARNJI LIST	VEČERNJI LIST
Anonimni izvori	17	19
Prikaz samo jedne strane u sukobu	2	2
Narušavanje prava čovjeka	4	2
Pretjerivanje, neprimjereno i zlobno izvještavanje	5	6
Naslov koji ne odgovara tekstu	2	0
UKUPNO	30	29

U 26 tekstova u JL-u ukupno je identificirano 30 etičkih prijepora, a u VL-u ukupno 29 etičkih prijepora u 23 teksta, zato što su neki tekstovi bili etički prijeporni prema više kategorija. Tako se potvrdila prva postavljena hipoteza istraživanja o zastupljenosti razmjerno velikog broja etičkih prijepora u tekstovima s naslovnih stranica JL-a i VL-a (tablica 1).

¹ Riječ je o tekstovima vezanima za osobe iz javnog života (glumce, pjevače, književnike... političare, ako se odnose na detalje iz njihovih života, nevezane za njihovu djelatnost) te svemu vezanom za njih (koncerti, predstave, promocije knjiga...).

² Kategorija je obuhvatila tekstove vezane za kriminal povezan s unutarnjom politikom (afere vezane za visokopozicionirane dužnosnike i političare). Poslije se u tekstu ta kategorija navodi kao unutarnja politika/kriminal. Isto se odnosi i na kategoriju gospodarstvo koja je obuhvatila i gospodarski kriminal.

³ Kategorija "ostalo" obuhvatila je tekstove koji se nisu mogli svrstati ni u jednu navedenu kategoriju. Riječ je o tekstovima vezanima za znanost, vremenske prilike/klimu, zanimljivosti, trgovine, medije, modu...

Dobiveni rezultati istraživanja dvojih analiziranih dnevnih novina, gledano po ukupnom broju etičkih prijevora, potvrdili su i drugu hipotezu istraživanja o nepostojanju značajnije razlike u broju etičkih prijevora u tekstovima JL-a i VL-a, što se vidi iz usporednih rezultata u tablici 1. Ipak, u odnosu na broj tekstova s etičkim prijevorima vidljiva je razlika između JL-a i VL-a, jer je u JL-u broj bliži trećini, a u VL-u četvrtini ukupnog broja analiziranih tekstova.

Ako se analizirani tekstovi promotre prema tematskim kategorijama, najveći broj odnosi se na unutarnju politiku (JL 27, VL 39), slijede spektakli (JL 23, VL 11), ostalo (JL 13, VL 22) i crna kronika (JL 10, VL 12). Najveći broj etički prijevornih tekstova vezan je za kategoriju unutarnja politika (JL 15, VL 10), slijede kategorije spektakli (JL 5, VL 2), crna kronika (JL 3, VL 3) i ostalo (JL 2, VL 3).

Bez etički prijevornih tekstova u obama istraživanim novinama jesu kategorije kultura, vanjska politika, visoko školstvo/školstvo i zdravstvo, što je i očekivano s obzirom na mali broj tekstova iz tih kategorija na naslovnica novina (tablica 2).

Tablica 2. Etički prijevorni tekstovi u JL-u i VL-u prema tematskim kategorijama

KATEGORIJE PREMA TEMAMA	JUTARNJI LIST		VEČERNJI LIST	
	Broj tekstova na naslovnica	Broj etički prijevornih tekstova	Broj tekstova na naslovnica	Broj etički prijevornih tekstova
Crna kronika	10	3	12	3
Gospodarstvo/kriminal	8	1	5	2
Kriminal	1	0	2	2
Kultura	2	0	2	0
Spektakli	23	5	11	2
Sport	2	0	7	1
Unutarnja politika/ kriminal	27	15	39	10
Vanjska politika	1	0	1	0
Visoko školstvo/školstvo	6	0	3	0
Zdravstvo	2	0	4	0
Ostalo	13	2	22	3
UKUPNO	95	26	108	23

Dobiveni rezultati potvrdili su i treću postavljenu hipotezu istraživanja o najvećem broju etički prijevornih tekstova u kojima se obrađuju teme iz unutarnje politike.

Ipak, mora se napomenuti kako je u VL-u nominalno najveći broj etički prijevornih tekstova u kategoriji unutarnja politika (10), što čini 25% ukupnih tekstova te kategorije, dok kod JL-a 15 etički prijevornih tekstova čini 55% ukupnih tekstova kategorije unutarnja politika.

ZAKLJUČAK

Opći je dojam kako je u novinarstvu prisutan veliki broj tekstova etički prijepornog sadržaja. S tom se pretpostavkom i krenulo u istraživanje o etičkim prijeporima u tekstovima s naslovnica *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista* (prema određenom uzorku). Dobiveni rezultati istraživanja potvrdili su sve tri postavljene hipoteze.

Dokazano je kako u tekstovima s naslovnih stranica *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista* ima razmjerno velik broj etičkih prijepora. U *Jutarnjem listu* od 95 analiziranih tekstova u 26 tekstova identificirano je 30 etičkih prijepora. U *Večernjem listu* od 108 tekstova u 23 teksta identificirano je 29 etičkih prijepora. Shodno navedenim rezultatima utvrđeno je kako ne postoji značajnija razlika u broju etičkih prijepora u tekstovima u *Jutarnjem listu* i *Večernjem listu* (druga hipoteza).

Najveći broj utvrđenih etičkih prijepora, od ukupno pet kategorija etičkih prijepora (navođenje anonimnih izvora, prikazivanje samo jedne strane u sukobu, narušavanje prava čovjeka, namjerno pretjerivanje te neprimjereno i zlobno izvještavanje, naslov koji ne odgovara tekstu), odnosi se na anonimne izvore te na pretjerivanje i neprimjerno izvještavanje, posebno kada je riječ o djeci. Takvo se kršenje etike novinarstva prije svega može objasniti senzacionalizmom koji je sve više prisutan u medijima.

Porast senzacionalizma rezultat je naglašene komercijalne djelatnosti novina u kojima informacija postaje roba koju treba što prije i što bolje prodati. Zbog uvjeta koje diktira tržište, a u svrhu opstanka, vlasnici i urednici novina sve više prostora posvećuju "žutilu". Želja da se informacija objavi što prije rezultira brzopletošću i greškama koje iz nje proizlaze. Te greške predstavljaju plodno tlo za različite propuste i neprimjerno izvještavanje, a u svrhu ispunjavanja osnovnog cilj novina – privlačenja pozornosti čitatelja i stjecanja što većeg profita – zanemaruju se osnovna načela dobrog novinarstva i odgovornost prema primateljima informacija.

Često se zbog takvog načina izvještavanja posebno neprimjerno govori o maloljetnicima, čiji je identitet u velikom broju slučajeva tek prividno skriven.

Anonimni izvori nerijetko su jedini izvori u tekstu, posebno kada je riječ o političarima i drugim javnim osobama, čiji su životi najviše na "udaru" javnosti. To je jedan od razloga potvrde i treće hipoteze istraživanja (najveći je broj etički prijepornih tekstova u kojima se obrađuju teme iz unutarnje politike). Informacije koje se odnose na političare i odluke koje oni donose od općeg su interesa. Zbog brojnosti, ali i atraktivnosti tih informacija dolazi do mnogobrojnih spornih interpretacija (nagađanja i neprovjerene informacije). A sve to predstavlja ozbiljno kršenje načela etike novinarstva jer je svaki novinar odgovoran za informaciju koju prenosi, čak i onda kada ne zna da je informacija koju prenosi netočna ili upitnog sadržaja. Ipak, treba naglasiti kako odgovornost za informacije i cjelokupni medijski sadržaj ne leži samo na novinarima, nego na društvu u cjelini.

Kao dopuna zaključku istraživanja potrebno je naglasiti kako je navedeno istraživanje obuhvatilo mali uzorak (relativno mali broj sadržajno analiziranih tekstova) naslovnih stranica *Jutarnjeg lista* i *Večernjeg lista* te ne može pružiti pouzdan odgovor o stvarnoj količini etičkih prijepora u istraživanim novinama. Unatoč tome, rezultati ovog istraživanja svakako su indikativni za promišljanje o vjerodostojnosti analiziranih novina.

Literatura

- >Bauer, A. Thomas (2007) *Mediji za otvoreno društvo: Medijska odgovornost kao temelj demokratske kulture*. Zagreb: ICEJ.
- >Dragojević, Sanjin, Kanižaj, Igor i Žebec, Ivana (2006) Europska Unija u hrvatskim dnevnim novinama: avis – odgoda pregovora, *Politička misao* 43 (3): 133-163.
- >Ivas, Ivan (2004) Tropi u novinskim naslovima, *Medijska istraživanja* 10 (2): 9-34.
- >Kangrga, Milan (1998) Etika i novinarstvo, *Medijska istraživanja* 4 (1): 17-27.
- >Labaš, Danijel i Vizler, Ana (2005) Odgovornost primatelja u svjetlu medijske etike, *Nova prisutnost* 3 (2): 277-295.
- >Malović, Stjepan, Ricchiardi, Sherry i Vilović, Gordana (2007) *Etika novinarstva*. Zagreb: ICEJ.
- >Poler, Melita (1997) Što je novinarska etika?, *Medijska istraživanja* 4 (1): 29-45.
- >Valković, Jerko (2006) Medijska manipulacija – stalni izazov etičkom promišljanju, *Riječki teološki časopis* 14 (1): 27-52.
- >Vilović, Gordana (2003) Istraživačko novinarstvo, tabloidizacija i etika, *Društvena istraživanja* 12 (6): 957-974.
- >Vilović, Gordana (2004) *Etički prijepori u Globusu i Nacionalu 1999.-2000*. Zagreb: Fakultet političkih znanosti.

ETHICAL DISPUTES AND CREDIBILITY OF DAILY NEWSPAPERS – CONTENT ANALYSIS OF FRONT PAGE NEWSPAPER ARTICLES IN JUTARNJI LIST AND VEČERNJI LIST

Dunja Majstorović

ABSTRACT *Among the more common assertions regarding the media is the existence of a large number of ethical disputes in front page news articles in daily newspapers. Therefore, the main goal of this study is to establish the number of ethical disputes in articles placed on the front pages of Croatia's two main dailies, Jutarnji list and Večernji list (sample of one month). In the course of the research three hypotheses were made with the purpose of verifying their accuracy. Using content analysis as the primary method for analysis, the ethically disputable articles were divided into the following categories: anonymous sources, biased display of events, violations of human rights, inappropriate reporting, and headlines that fail to match the text. The same articles were then classified into categories according to their topics. The results of this study confirm all three hypotheses, the first of which is that there are a large number of ethical disputes in the analyzed articles. In Jutarnji list 26 articles (of 95 analyzed articles) contained 30 ethical disputes and in Večernji list 23 articles (of 108 analyzed) contained 29 ethical disputes. Further, this study concludes that there is a distinct similarity in the number of ethical disputes in the articles in both newspapers. The results verify the third hypothesis; the largest number of ethically disputable articles centered on topics related to domestic politics. The results of the research indicate a violation of journalism ethics which can be explained by increasing sensationalism in daily newspapers. The result of inappropriate reporting has a significant impact on the decline of credibility of newspapers as a medium.*

KEY WORDS

ETHICAL DISPUTES, FRONT PAGE ARTICLES, JUTARNJI LIST, VEČERNJI LIST

Author Note _____

Dunja Majstorović :: PhD student at the University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences, Croatia :: dunja.majstorovic@gmail.com